

*De weerbarstige knoop rond auteursrechten
Journalistiek 2.0: een vooruitblik
Fnuikt de VRT-sanering ook de redacties?
Damesdubbel: 'Woensdag is mamadag'
En Georges Timmerman: webjournalist en theaterman*

BELGIE-BELGIQUE
PB - PP
1099 Brussel X
B - 11

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

De Journalist 131 - 28 december 2009 - verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

**BESTE VVJ-WENSEN
VOOR EEN BETER 2010**

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL	
Nieuwe fiscaliteit auteursrechten, en daarna ?	4
De vele Q & A rond auteursrechten	4-5
Fnuikt VRT-sanering ook de redacties?	6
Drie dagen staking bij Sanoma leiden tot betere regeling	7
Mediahuizen zoeken vooral goede verhalenvertellers	8
Journalistenblog De Werktitel zoekt businessmodel	9
WAARHEEN MET DE JOURNALISTIEK ?	
Verslag van het HUB-debat Journalistiek 2.0	10-11
MULTIMEDIA	12
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Linda Dewin: Van de Wetstraat naar de Wetstraat	13
DAMESDUBBEL	
Saar Sinnaeve: Tijd-journaliste en moeder	14-15
Saskia Vanderstichele houdt van anonimiteit	16
THEATER	
UitgePERSt van gezelschap Sering	17
SCHEEF BEKEKEN	17
DE DEADLINE VOORBIJ	
Rik Van Puymbroeck: Niet of-of maar en-en	18
ONDER EMBARGO	19

De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
BELGA PICTURES
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Poot Printers
Industrialaan 12
Zone maalbeek
1702 Groot-Bijgaarden
Tel. 02 467 30 30
Fax 02 463 58 30
www.pootprinters.be

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

PUBLIEKE OMROEP

Het grootste mediahuis in Vlaanderen staat graag in de kijker. Zeker als er goed nieuws te vertellen is. En als er slecht nieuws te rapen valt, brengen zelfs de kraaien het uit. De soap van de VRT-familie is breed uitgesmeerd in alle media. En terecht, want het gaat over een publieke omroep, betaald met het geld van iedereen. En dus heeft het publiek het recht om te weten wat er precies is gebeurd.

Daar wringt nu net het schoentje. De Vlaamse meerderheidspartijen CD&V, N-VA en SPA krijgen maar niet uitgelegd waarom gedelegeerd bestuurder Dirk Wauters zo dringend weg moest. Er blijft – gewild of ongewild – een waas van geheimzinnigheid hangen rond zijn vertrek. Niet verwonderlijk, want ‘de politiek’ legt maar al te graag z’n klauwen op de VRT als het daar spannend wordt. Ondanks de mediadecreten en het autonome statuut blijft de openbare omroep een geliefde speelbal van de politiek. Zeker als er drastisch moet bespaard worden. Is het daarom dat Piet Van Roe weer eens mag opdraven? Hard besparen, het vuile werk doen – desnoods tegen de zin in van het personeel – om zo het pad te effenen voor een nieuwe ceo die met een schone lei kan beginnen?

Behalve de politieke partijen cirkelen nog andere machtige lobbygroepen boven de publieke omroep. Commerciële stations hebben er immers alle belang bij dat er zo weinig mogelijk middelen gaan naar de VRT in tijden van schaarste. Iedereen moet dan snoeien, is de redenering. Wellicht wordt dat de inzet van het debat over de volgende beheersovereenkomst. Wat is de opdracht van de openbare omroep; hoeveel belastinggeld gaat er nog naartoe, mag de VRT ook eigen inkomsten genereren? Kwaliteit bieden voor een breed publiek, wat is dat juist?

De overheid en alle stakeholders zullen daar de volgende maanden ongetwijfeld hard over discussiëren. Misschien kan de minister van de Media, Ingrid Lieten, het debat opentrekken naar de rol van de commerciële stations in Vlaanderen. Want het ene kan niet los worden gezien van het andere. Meer dan ooit is er behoefte aan een pax media: vrede in het huis van vertrouwen en vrede tussen alle mediahuizen onderling.

We hopen alvast dat de duurbetaalde headhunterbureaus een witte raaf vinden die in dat plaatsje past en liefst iets langer dan twee jaar aanblijft.

Marc Van de Looverbosch
Voorzitter VVJ

FISCALE VOORDEELREGELING VOOR AUTEURSRECHTEN, EN WAT MET BEROEPSINKOMSTEN EN SOCIAAL STATUUT ?

Pol Deltour

2009 was behalve een jaar dat mediahuizen en journalisten met een fameuze crisis te kampen hadden, ook het jaar waarin de nieuwe fiscale regeling voor auteursrechten volop uitwerking kreeg. Terwijl de crisis mogelijk op haar laatste benen loopt, zal het dossier auteursrechten in 2010 alleen maar aan belang winnen. Meer en meer koppelen uitgevers de nieuwe regeling immers aan de gewone beroepsinkomsten van hun journalisten. En dus is het voor elk van ons bijzonder goed opletten in de maanden die komen.

De fiscale voordeelregeling voor auteursrechten ging op 1 januari 2008 retroactief van start, ook al werd ze pas medio 2008 definitief door het parlement goedgekeurd. Afgelopen jaar was dus het eerste waarin het nieuwe regime volop uitwerking kreeg.

De wetgever had alleszins de beste bedoelingen. Auteurs worden voortaan op de auteursrechten die ze ontvangen slechts nog aan een tarief van 15 % belast. Daar komt nog eens een aanzienlijk belastingvrij kostenforfait van 50 % bij, althans tot aan een inkomen uit auteursrechten van € 13.841 (tussen dat bedrag en € 27.690 kan nog altijd 25 % forfaitair als beroepskosten worden afgetrokken). Het resultaat is dat in de praktijk vele auteurs slechts 7,5 % aan belastingen op hun auteursrechten ingehouden zien.

Ook praktisch gezien gaat het voor auteurs om een mooie regeling. Hun opdrachtgevers komt het bij de betaling immers toe de verschuldigde belasting bij wijze van roerende voorheffing in te houden en vervolgens door te storten aan de fiscus. Dat werkt voor de auteur 'bevrijdend': bij het invullen van zijn belastingaangifte in juni moet hij van de ontvangen auteursrechten niets meer opgeven.

In principe kun je als auteur – en dus ook als journalist – met zo'n fiscaal geschenk alleen maar juichen. Wat belet ons misschien zelfs om onze lonen en honoraria volledig om te zetten in auteursrechten, en zo maximaal te profiteren van de voordeelregeling? Tel uit je winst, als je weet dat een gemiddelde belastingaanslag al snel 40 of 50 % van het inkomen treft. Zeker in dit qua journalistenvergoedingen niet echt royaal bedeelde land, komt een fiscale tegemoetkoming als deze maar net van pas.

Als het van de uitgevers van kranten en magazines afhangt, dan wordt er ook veel meer in auteursrechten betaald. Meer en meer vergoeden zij freelancejournalisten in de vorm van 100 % auteursrechten. Dat is voor de uitgevers vooral een kwestie van administratief gemak, want het moet gezegd dat de verplichting die ze erbij kregen om een roerende voorheffing in te houden bij de betaling van auteursrechten, voor hen geen cadeau is. Zeker niet wanneer die auteursrechten geval per geval verschillen, en de in te houden voorheffing telkens opnieuw moet worden bekeken. Om eerlijk te zijn: de nieuwe fiscale voordeelregeling is op het lijf geschreven van boekenauteurs en hun uitgevers. Met de realiteit van journalisten en hun uitgevers werd niet optimaal rekening gehouden.

Hoe dan ook: de nieuwe fiscaliteit is een feit en de uitgevers willen dus wel. En toch – het klinkt bijzonder paradoxaal maar het is wel zo – wringt de VVJ tegen. Vragen we eerst

een serieus debat met de uitgevers over de mogelijkheid van uitkeringen in auteursrechten. Daar hebben we ook onze redenen voor. Drie, om bij de belangrijkste te blijven.

1. Prestatievergoedingen zijn geen auteursrechten

Minister van Financiën Didier Reynders (MR) heeft intussen herhaaldelijk gezegd dat de nieuwe fiscaliteit voor auteursrechten geen al te hoge vlucht kan nemen. Het kan niet de bedoeling zijn, aldus Reynders, dat wat vroeger als vergoeding voor prestaties werd uitgekeerd, nu plotsklaps als auteursrechten wordt uitgekeerd. Het principe blijft wel degelijk: voor het eigenlijke werk wordt een prestatievergoeding betaald (loon of honorarium), auteursrechten daarentegen dienen als compensatie voor elk verder gebruik dat de opdrachtgever van het werkstuk maakt.

De bekommernis van Financiën valt te begrijpen. Sinds enige tijd duiken her en der advocaten en architecten op die hun teksten of plannen laten betalen in de vorm van fiscaal voordelige auteursrechten. Kan men zich voorstellen welk een negatieve impact dit op den duur moet hebben voor de staatskas?

Het uitgangspunt van Financiën is zopas overigens nog eens bevestigd in twee beslissingen van de Rulingcommissie, dat is de instantie bij de FOD Financiën die voor nieuwe fiscale twistpunten richtlijnen kan formuleren aan het adres van de controlediensten. Een paar persmedewerkers hadden de Rulingcommissie gevraagd of ze al hun ontvangen vergoedingen voortaan als auteursrechten konden inbrengen. De Rulingcommissie (www.ruling.be) antwoordde telkens negatief: de betaalde sommen zijn wel degelijk prestatievergoedingen. De redenen daarvoor zijn dat het geleverde werk ook voorheen op die wijze werd vergoed, dat er nergens expliciet melding werd gemaakt van de overdracht van auteursrechten, en dat – althans in een van de twee gevallen – het om een dagvergoeding ging.

Eigenlijk moeten ook de uitgevers toegeven dat er een probleem is met de exclusieve betaling in auteursrechten. Daarom stelden de Vlaamse Dagbladuitgevers (VDP) aan de VVJ voor om – althans voor de freelancers – tot een algemene afspraak te komen over de verdeling van de vergoedingen in prestatievergoeding en auteursrechten. De VVJ wilde wel, maar oordeelde het uiteindelijk toch te vroeg voor een dergelijke afspraak. Dat heeft ook te maken met nog enkele andere serieuze complicaties, zoals...

2. Wat met het sociaal statuut?

Minder belastingen moeten betalen is altijd goed nieuws, en als er dan ook nog eens minder of zelfs geen sociale ze-

kerheidsbijdragen moeten worden opgehoest, lijkt het feest natuurlijk compleet. Sociale bijdragen worden nu eenmaal betaald op beroepsinkomsten, niet op de roerende inkomsten die auteursrechten zijn.

En toch heeft ook dit leuke verhaal een belangrijke keerzijde. Hoe zit het dan immers met de sociale rechten die men opbouwt? Wie niet langer het statuut van werknemer of zelfstandige heeft – maar zijn inkomen haalt uit auteursrechten – verliest de sociale zekerheidsvoordelen die aan deze statuten vasthangen. En kan dus helemaal zelf op zoek naar alternatieve wijzen om wat bestaanszekerheid op te bouwen. Een private ziekteverzekering en pensioenpolis bijvoorbeeld. Voorwaar geen goedkope aangelegenheden.

De VVJ eist dan ook absolute duidelijkheid over alle gevolgen van de betalingen in auteursrechten, met name op het sociale vlak. De VVJ schakelt hiertoe, samen met de Franstalige zustervereniging AJP, ook de gepaste experts in.

3. Hypotheek op redelijke vergoedingen

De derde, zeker niet onbelangrijkste reden waarom de VVJ bijzonder beducht is voor onverhoedse uitbetalingen van auteursrechten, is dat dit een loodzware hypotheek dreigt te leggen op de hoogte van de vergoedingen in de toekomst.

In zoverre de nieuwe fiscaliteit voor auteursrechten wordt toegepast, moet een ding van meet af aan duidelijk zijn: het fiscale voordeel komt de auteurs, en enkel de auteurs toe. Toch zit het eraan te komen dat uitgever de voordeelregeling als alibi zullen invoeren om in de toekomst geen

verhogingen van vergoedingen meer te moeten toestaan, “want die nieuwe fiscaliteit levert jullie toch al genoeg op?”. Bij deze herinneren we eraan dat met name de freelancevergoedingen in dit land op een beschamend laag niveau liggen en tot de laagste behoren van West-Europa.

Het kan nog erger, zo heeft de Franstalige uitgever IPM – van *La Libre Belgique* en *La Dernière Heure* – intussen staalhard bewezen. Daar lieten ze voorwaar verstaan dat, gelet op het nieuwe fiscale voordeel, journalisten verondersteld worden een stuk van hun lonen en vergoedingen *in te leveren*. “Als we het fiscale voordeel nu eens mooi in twee verdelen – een stuk voor de journalist, een stuk voor de uitgever – dan kunnen we als mediahuis de crisis weer een beetje performanter te lijf”, zo klonk het vrij vertaald.

Om de dreiging helemaal rond te maken: de Franstalige dagbladuitgevers zegden kort geleden de CAO op met loonschalen die ze tot dusver voor beroepsjournalisten naleefden. Ze stellen nu voor om toekomstige loonsverhogingen en zelfs een deel van de huidige journalistenlonen om te zetten in... auteursrechten. Aan een gespecialiseerde consultant vroegen ze zelfs al om de gepaste simulaties uit te werken.

Voor de journalistenbonden VVJ en AJP kan een ‘operatie-auteursrechten’ hoe dan ook onmogelijk worden losgekoppeld van een debat over de hoogte van de vergoedingen. Daarbij is duidelijk dat de brutovergoedingen die vandaag worden betaald, onder geen beding naar beneden kunnen. Zodat het fiscale voordeel van de nieuwe wet zoals gezegd integraal aan de auteurs toekomt.

ENKELE ACTUELE VRAGEN & ANTWOORDEN OVER DE NIEUWE FISCALITEIT OP AUTEURSRECHTEN

V: Als freelancer word ik sinds kort uitbetaald in de vorm van 100 % auteursrecht, waarop mijn opdrachtgever 15% of zelfs maar 7,5% roerende voorheffing inhoudt. Financieel komt me dat natuurlijk goed uit, maar kan dat zomaar?

A: Als VVJ blijven we van mening dat dit niet kan. We begrijpen wel dat de uitgever uit zijn op administratief gemak bij de verwerking van betalingen, maar Financiën verklaarde intussen herhaaldelijk dat wat in het verleden altijd beschouwd is geweest als honorarium, nu niet mag worden omgezet in auteursrechten. Dat standpunt is zopas overigens door de Rulingcommissie – de Dienst Voorafgaande Beslissingen in Fiscale Zaken – twee keer bevestigd.

Het risico blijft dan ook reëel dat journalisten straks door hun belastingcontroleur alsnog met een extra belastingaanslag zullen worden bedacht. Vandaar ook het nut om toch maar voorafbetalingen te blijven verrichten. De ingehouden voorheffing geldt overigens niet als zo’n voorafbetaling. Dat wil zeggen: er wordt wel rekening mee gehouden dat die belastingen zijn betaald, maar ze geven geen aanleiding tot belastingvermindering zoals de klassieke voorafbetalingen.

V: Mijn uitgever houdt wel roerende voorheffing op mijn auteursrechten in, maar stort hij die ook door aan de fiscus?

A: Als je uitgever roerende voorheffingen inhoudt, omdat hij

je inkomen als auteursrechten beschouwt, moet hij je een bewijs leveren van de uitbetaalde auteursrechten en van de ingehouden voorheffing. Daarvoor moet hij je een fiche nr. 281.45 bezorgen (dus niet de fiche 281.50, zoals voor inkomsten uit prestaties). Aan de fiscus moet de uitgever dan een fiche nr. 273S bezorgen, en een samenvattende fiche nr. 325.45, met daarop vermeld wat hij aan voorheffingen van wie heeft geïnd.

Heb je die fiche nr. 281.45 niet ontvangen, dan bestaat de kans dat je uitgever de ingehouden voorheffingen niet aan de fiscus heeft doorgestort binnen de wettelijke termijn. Daarmee riskeert die uitgever een boete.

Zelf kun je bij de fiscus je facturen tonen en de daartegenover staande betalingen waaruit blijkt dat er wel degelijk een voorheffing is ingehouden.

V: Hoe geraken we uit de impasse?

A: De VVJ heeft begin januari 2010 overleg met de Vlaamse dagbladuitgevers over een structurele oplossing voor de problemen. Noch de uitgever noch de journalisten zijn gebaat met de huidige onzekere toestand. Intussen wordt ook het gepaste deskundig advies ingewonnen, met name wat de gevolgen betreft voor het sociaal statuut van de journalisten.

(PD/ID)

TREFT DRACONISCHE VRT-BESPARING OOK DE REDACTIES ?

Luc Vanheerentals

Bij de VRT-journalisten is de vrees groot dat de draconische besparingen waarvoor de openbare omroep staat, ook de nieuws- en duidingsprogramma's zullen treffen.

"Op alle beslissingsniveau's leeft het besef dat nieuwsvoorziening voor een openbare omroep heel belangrijk is", aldus Liesbet Vrieleman, die het college van hoofdredacteuren van het VRT-Nieuws voorziet. "Toch zullen ook wij ongetwijfeld een inspanning moeten leveren. Voorlopig zijn we nog in het ongewisse over concrete plannen, maar eind januari hopen we op meer duidelijkheid."

Daarmee vertolkt Liesbet Vrieleman het algemene aanvoelen dat bij vele journalisten leeft. De inzet is alleszins groot. Verspreid over radio, TV en website biedt de VRT in het totaal elf verschillende nieuwsprogramma's aan. De afgelopen jaren is het aanbod merkbaar toegenomen, met onder meer *Phara*, *Volt*, *Villa Politica* en *Vranckx*. Het aantal journalisten op al deze redacties wordt geraamd op 320 tot 350.

Normaal had ceo Dirk Wauters op 14 december een besparingsplan moeten voorleggen aan de raad van bestuur van de omroep. Dat moest tegemoet komen aan de saneringsdoelinden die minister van Media Ingrid Lieten (SPA) de VRT oplegt met de bedoeling op het einde van de lopende beheersovereenkomst in 2011 uit de rode cijfers te komen. Op 10 november stelde Wauters in de commissie Media van het Vlaams parlement dat hiervoor 37,3 miljoen euro besparingen nodig zijn in 2010 en 58,6 miljoen euro of 12,9 procent van het huidige budget in 2011. Wauters werd recentelijk door de Vlaamse regering echter aangemaand ontslag te nemen. Over de plannen van zijn opvolger ad interim Piet Van Roe is op dit ogenblik nog weinig of niets gekend.

Eind november besprak Wauters al een eerste summier plan met de vakbonden. Inmiddels verleende minister Lieten aan zijn opvolger Van Roe uitstel voor de opmaak van het plan. De nieuwe timing is nog onduidelijk. Op 11 januari vergadert de raad van bestuur opnieuw. Dan zal blijken of ook de samenstelling veranderd wordt.

Minder minuten

Marc Lamot, voorzitter van de redactieraad van de VRT, vreest dat de besparingsoperatie ook de nieuws- en duidingsprogramma's zwaar zal treffen. "Onze drie hoofdredacteuren hebben hiervoor op recente vergaderingen van onze raad duidelijk gewaarschuwd", weet hij. "Ook wij zullen dit keer niet ontsnappen aan een zware ingreep. Over de grootte van het snijden in personeel en middelen hebben wij momenteel echter geen enkele aanwijzing. Principieel zijn we er vanzelfsprekend tegen dat er gesnoeid wordt in de middelen voor deze programma's. Als het toch zou gebeuren, wil de redactieraad dat ook de programma-output navenant wordt ingekrompen. We kunnen niet hetzelfde gaan doen met minder mensen, want de werkdruk is nu al hoog genoeg. Een grapje dat circuleert is dat dan bijvoorbeeld het Journaal maar met een aantal minuten moet worden ingekort."

Marc Lamot wijst erop dat nu al op een sluipende manier bespaard wordt op de nieuws- en duidingsprogramma's. "Als gevolg van budgetoverschrijdingen in de voorbije jaren

wordt nu al bespaard waar mogelijk. Zo worden al geruime tijd mensen die met pensioen gaan niet meer vervangen. Op de nieuwsredactie van de radio bijvoorbeeld zijn het afgelopen jaar Jef Lambrecht, Marc Ooms en Marc Vanglabbeek vertrokken maar niet vervangen, wat daar een groot probleem creëert voor de buitenlandberichtgeving. Er is nooit expliciet gezegd dat die mensen nooit vervangen zullen worden, maar op dit ogenblik hebben we ook geen aanwijzing dat dat wél zal gebeuren. We waren heel sterk vragende partij voor een nieuw journalistenexamen en de resultaten daarvan zijn nu bekend. We hebben er echter het raden naar hoeveel en wanneer nieuwe mensen zullen kunnen instromen."

Vakbondsmen Ivo Hendrix (ACV) wijst erop dat in het plan-Wauters onder meer besparingen werden gepland in de directie Productie, waaronder de redacties vallen. "Daar werd echter direct bij verteld dat men zou proberen het nieuwsaanbod en de bezettingsgraad van de redacties intact te houden", aldus Ivo Hendrix. "Veel details kregen we niet, maar de intentie was zeker aanwezig om inzake nieuws en duiding een status-quo na te streven."

(Foto Belga Pictures)

De ACV-vakbondsmen vermoedt niettemin dat de verschillende redacties "een aantal interne oefeningen zullen moeten doen om efficiënter te werken". "We hebben vorige week voor het eerst een gerucht opgevangen dat men de redactie Vreemde Talen zou willen opdoeken. Na de stopzetting van Radio Vlaanderen Internationaal werd het anderstalige nieuwsaanbod verplaatst naar de website, die

hierdoor ook een Franse en Engelse versie heeft. Wij van onze kant vinden dat dit een belangrijke opdracht is voor de VRT en willen dat dit behouden blijft."

Zowel bij vakbondsmensen als journalisten klinken overigens positieve geluiden over het beleid dat Dirk Wauters voerde ten aanzien van de nieuwsredacties. "Toen Wauters aantrad was de doelstelling van de raad van bestuur om veel meer intern te gaan produceren en externe uitbesteding af te stoten", aldus Ivo Hendrix. "Ook de redacties hebben hiertoe de nodige stimuli gekregen. In 2007 zijn programma's als *Phara* en *Volt* onder het bewind van Wauters gelanceerd en zijn de nieuwsredacties gefuseerd."

Volgens enkele VRT-journalisten werd 'op de vloer' verbijsterd gereageerd op het vertrek van Wauters. Zegt een van hen: "Van op een afstand stellen wij ons grote vragen bij wat er is gebeurd. Wauters was misschien minder doortastend en te zacht, maar het is precies onder zijn bewind dat er op de redacties een nieuwe wind van synergie en samenwerking is gaan waaien. Zeker sinds de jongste wisseling van de hoofdredacties is die reorganisatie een echt succes."

Piet Van Roe

Ook bij een deel van de raad van bestuur leeft het idee dat zware besparingen op redacties niet kunnen. Kris Houthuys, bestuurslid en hoofd van de communicatiedienst van het ACW:

“In de beheersovereenkomst over het functioneren van de publieke omroep staat duidelijk dat nieuws en duiding een prioriteit zijn. Dat aanbod moet dus overeind blijven, het kan zeker niet de bedoeling zijn daar zwaar op in te hakken. Het zou heel vervelend zijn als de VRT op zijn kerntaken zou moeten gaan besparen.”

Volgens Kris Houthuys blijft het niettemin afwachten wat de nieuwe ceo, Piet Van Roe, zal voorstellen. Teruggaan naar het plan-Wauters heeft volgens haar geen zin omdat die bladzijde omgeslagen is en de consequenties voor het personeel niet concreet waren. “Vraag is dan of Van Roe terug vanaf nul zal vertrekken”, aldus Houthuys.

Toch blijft de vrees dat ook op de redacties bespaard zal

moeten worden reëel. “Het is gezien de omvang van de operatie bijna onmogelijk dat er niet aan ons zal geraakt worden”, zegt een bevoorrechte journalistiek bron. “Ik weet dat er vanuit de hoofdredactie al een tijd onderhandeld wordt om tot een goed compromis te komen.”

Een andere journalist bevestigt dat. “De redacties stellen zo’n 300 journalisten te werk, wat goed is voor een achtste van alle VRT-werknemers. Als je er de cameramensen en monteurs bijtelt, loopt dat op tot een zevende of zelfs een zesde van het personeel. Als je bij je besparingsplan die groep volledig met rust laat, zal de rest wel heel moeten zwaar boeten. We kijken allemaal uit naar wat komen gaat. Behalve Piet Van Roe kan momenteel niemand een antwoord geven op onze vragen.”

STAKING SANOMA LEVERT BETERE VERTREK-REGELING OP

Luc Vanheerentals

Vier dagen is er uiteindelijk bij Sanoma gestaakt, bij wijze van verzet tegen het aangekondigde collectief ontslag van 76 personeelsleden. Op 18, 24, 25 en 30 november werd er noch op de Brusselse noch op de Antwerpse zetel van het mediahuis werk verzet. Volgens de planning van het actievoerende personeel had maandag 30 november zelfs de eerste dag van een hele week staking kunnen worden, maar net die dag bereikten directie en vakbonden alsnog een voorakkoord. Dat werd daags nadien door 327 van de 416 personeelsleden die meestemden goedgekeurd.

Aan de oorspronkelijke bedoeling van ceo Aimé Van Hecke om 12,5 miljoen euro te besparen werd niet getornd, net zomin als aan het plan om ongeveer de helft van dat bedrag te vinden door het aantal jobs met 76 (of 69,5 voltijdsequivalenten) te verminderen. Wel slaagde het personeel erin het risico op een gedwongen ontslag zeer sterk te verminderen. Om hierover uitsluitsel te krijgen moet echter nog worden gewacht op het aantal personen dat ingaat op het financieel aanbod om vrijwillig te vertrekken. De circa 560 personeelsleden hadden tot 18 december tijd om zich hierover uit te spreken. Pas vanaf 22 december zouden directie en vakbonden de neuzen tellen.

Sanoma Magazines België is met een marktaandeel van 38,6 procent de grootste uitgever van tijdschriften in ons land. In de portefeuille zitten onder meer *Humo*, *Libelle*, *Flair* en *Goedele*. Het besparingsplan *Anders* dat Aimé Van Hecke op 2 juni lanceerde, werd meteen afgeschoten door het personeel. Zowel vakbonden als VJV beklemtoonden dat Sanoma wegens zijn riante winstcijfers helemaal geen bedrijf in moeilijkheden is, en dit ondanks de daling van reclame-inkomsten en omzetcijfers in 2009. Van haar kant weigerde de directie elke toegeving op het vlak van jobvermindering. Na maanden onderhandelen maakte Van Hecke op een ondernemingsraad van 16 november bekend dat de directie eenzijdig een einde maakte aan de in de wet-Renault voorziene info- en consultatiefase. Het personeel besliste hierop met een grote meerderheid van 232 (op 336) tot acties over te gaan.

Op 18 november werd een eerste dag gestaakt en de week daarop twee dagen. Het actieplan bepaalde dat de week hierna een hele week niet gewerkt zou worden, maar zover kwam het niet. De personeelsdelegatie eiste na 16 november ook niet langer de intrekking van het plan, maar legde het accent op de afwijzing van gedwongen ontslagen.

Vrijwillig vertrek

Het goedgekeurde akkoord bevat een vrijwillige vertrekregeling waarop 36 werknemers een beroep kunnen doen. In theorie kunnen 29 vijftienvijftigplussers met brugpensioen. Anderen die vrijwillig vertrekken krijgen een premie. Men kan ook opteren om definitief deeltijds te werken. Voor 15 medewerkers zal een tewerkstellingscel worden opgericht die hen moet begeleiden naar een andere job binnen of buiten Sanoma. Zij behouden gedurende 12 maanden hun loon. De resterende 25 zijn contractuelen wier contract niet verlengd wordt of personen die reeds vertrokken. Het akkoord stipuleert tot slot dat onafhankelijke experts een bedrijfsaudit zullen uitvoeren met het doel het sociale klimaat in het bedrijf te verbeteren.

Alle werknemers van Sanoma hadden tot 18 december de tijd om bekend te maken of ze ingaan op het aanbod van vrijwillig vertrek. Nadien moeten de directie en vakbonden terug aan tafel want er zijn nog vele onduidelijkheden. Wat als het streefcijfer van de 36 vrijwillige vertrekkers niet gehaald wordt? Wat als er zich meer kandidaten voor een vrijwillig vertrek aanmelden? De directie mag tussen haakjes ook maximaal vijf keer een vetorecht inroepen tegen bepaalde personen die vrijwillig willen vertrekken. Wie in de tewerkstellingscel terecht komt en na 12 maanden nog steeds geen werk heeft, wordt mogelijk toch ontslagen, ook al blijft er zelfs dan nog mogelijkheid tot overleg tussen directie en vakbonden.

Personeelsvertegenwoordigster Isabelle De Naeyer liet tijdens de personeelsvergadering van 30 november duidelijk verstaan dat het plan “voor het personeel onverteerbaar blijft en enkel de aandeelhouders pleziert”. “Met de aanwezige bedrijfsreserves had het bedrijf deze crisis zonder problemen kunnen bedwingen. Het plan getuigt ook van een gebrek aan respect voor het personeel en het ontbreekt ook aan een visie en strategie op dit persbedrijf.”

De Naeyer haalde voorts hard uit naar ceo Aimé Van Hecke. Volgens haar is hij verantwoordelijk voor de algemene demotivatie bij het personeel, de aanzienlijke verliezen met projecten als *Jok Foe*, *Mobile*, *Kieskeurig*, *Milo* en *Goedele*, de inconsequente hervorming van het personeelsorganigram, het ondermaats informaticasysteem... Isabelle De Naeyer sprak nog de hoop uit dat de sociale audit voor deze problemen oplossingen aanreikt.

Aimé Van Hecke
(Foto Belga Pictures)

DE ESSENTIE VAN OPLEIDING: BRENG EEN GOED VERHAAL

Ivan Declercq

Een goed verhaal. Meer moet dat niet zijn. Maar ook niet minder. Dat bleek tijdens een debat over de kwaliteit van opleidingen journalistiek, op 14 december aan de Katholieke Hogeschool Mechelen. Maar ook: "Aspirant-journalisten zijn te weinig nieuwsgierig."

Kennis of kunde, een brede algemene vorming of journalistieke vaardigheden? Een bacheloropleiding valt te licht uit, was de teneur bij de journalistenchefs in het panel – Eric Goens (*VTM*), Yves Desmet (*De Morgen*), Thomas Siffer (*Story*) en Han Soete (*Indymedia*). Dat was even slikken voor de docenten en studenten uit Vlaanderen en Nederland die aan het debat deelnamen.

Om het debat te smeren, hadden de deelnemers vooraf kunnen aangeven in welke mate ze akkoord gingen met enkele stellingen over journalistiek.

Goens was het verrassend oneens met de stelling "Informatie is een product dat op een commerciële markt wordt verkocht. Studenten journalistiek moeten hun journalistieke producten leren vermarkten". Commercie moet niet de zorg zijn van de journalist, dat is meer iets voor de redactiechefs, meende hij. "Ik ga meer uit van feitenkennis dan van marktkennis", zo omschreef hij zijn aanwervingsbeleid. Docent onderzoeksjournalistiek Luuk Sengers vond dat "wie freelance zijn product moet leren te verkopen. Zelfs wie in vaste dienst werkt, moet tegenwoordig zijn verhaal kunnen 'verkopen' aan de eigen hoofdredactie."

Siffer deed niet flauw: "Je moet beseffen dat informatie een commercieel product is." Wie voor *Story* gaat werken, moet weten voor wie hij schrijft. En nee, Siffer vindt geen rijen aspirant-journalisten voor zijn deur, "want wie voor *Story* schrijft, kan daar niet mee uitpakken op café". Maar laat er geen misverstand bestaan: "De makers van *Story* zijn geen lezers van *Story*."

Wie bij *De Morgen* aanklopt, moet een portret schetsen van de *DM*-lezer, meldde Desmet, "want de markt is belangrijk". Zelfs Soete houdt nauwlettend in de gaten welke stukken hoe vaak worden aangeklikt op *Indymedia*. "Je wilt weten waar je lezers van wakker liggen. Dat is niet hetzelfde als: wat krijg ik verkocht aan het volk?"

Hollywood

De heren aan tafel waren het er wel over eens dat alles staat of valt met een goed verhaal. Wat dat dan wel mag zijn, wilde een student weten. "Kijk naar Hollywood-films en tv-series, en dan kom je al een eind", wist docent Sengers. "Lees *Reporting* van David Remnick", gaf Desmet nog als advies mee. En "wie geen verhaal kan vertellen, is geen goede journalist", wist Goens. De Nederlandse docent Theo Dersjant stelde 'talent' centraal: "Wie veel behoefte heeft aan marketing kan zich vragen stellen over zijn talent."

Een mooie stelling was: "De *McDonaldisering* van de journalistiek is een feit. Als de klant fastfood vraagt, moet je hem

geen *haute cuisine serveren*". Dat Desmet hier zou tegenpartelen, lag in de lijn van de verwachtingen, maar zelfs Goens kon zich hierin niet vinden. Siffer deed geen moeite: "Wij zijn een entertainmentproduct: het moet niet te moeilijk zijn en het moet de mensen vrolijk maken."

"Dankzij crossmediale vaardigheden kun je je verhaal beter bij je publiek brengen" zorgde voor enige begripsverwarring. Toen bleek dat bedoeld werd dat de toekomstige journalist het best over meer dan één vaardigheid beschikt en niet dat hij een 'eenmansorkest' moet worden, bleken de meningen vrij gelijk te lopen. Sommige verhalen zijn beter geschikt voor het ene medium dan voor het andere. En wie meer vaardigheden in de vingers heeft, vindt een grotere afzetmarkt.

(Foto Epa/Belga)

Foutloos schrijven

Het hameren op goede verhalen werkte een hoofdredactrice uit het publiek op de heupen. "Als jullie er nu eens voor zouden zorgen dat afgestudeerden ook zonder dt-fouten konden schrijven", sneerde ze.

Goens onderschreef de zwakke algemene vorming en vond dat journalistenopleidingen te vaak focussen op techniekjes en te weinig op een brede journalistieke vorming. Desmet sloot zich daarbij aan: "Ik zou het een blamage vinden als mijn eindredacteur me op een dt-fout zou betrappen." Maar Soete – "ik kan niet schrijven, maar heb wel twee boeken gepubliceerd" – vond dat eindredacteurs daar precies voor waren.

Dat media er voordeel bij hebben dat er te veel studenten journalistiek zijn, luidde een andere stelling. Dat lokte een discussie uit over het niveau van journalistenopleidingen. Blijkt dat op de meeste redacties, net als in het verleden, vooral juristen, filologen, historici en 'pol&soccers' rondlopen en dat de hoofdredacteurs geen hoge pet ophebben van de bacheloropleidingen. Ontzetting onder de studenten en een uithaal van een docent: "Jullie willen wel onze stagiairs, maar houden jullie deuren dicht eenmaal ze zijn afgestudeerd."

Volgens de hoofdredacteurs hebben Vlaamse aspirant-journalisten te veel een *nine-to-five*-mentaliteit, lezen ze te weinig kranten en kijken ze nauwelijks naar het nieuws, zijn ze te weinig nieuwsgierig en hebben ze te weinig lef. Waarop een Nederlandse docent zich afvroeg of de heren achter de tafel zich dan niet zelf moesten schamen, want kennelijk sprak hun manier van nieuws brengen de jongeren niet meer aan. In essentie bleek de situatie anno 2009 niet veel anders dan pakweg 35 jaar geleden: er zijn nu wel diverse scholen waar gerichte opleidingen worden gegeven, maar de hoofdredacties verkiezen nog altijd mensen met een universitaire vorming, die ze dan in de praktijk wel zelf de 'apentruccjes' zullen bijbrengen.

JOURNALISTENBLOG DE WERKTITEL ZOEKT BUSINESSPLAN

Jan Backx

“Wie in de journalistiek gelooft, vindt altijd een weg”, liet Georges Timmerman (56) in april nog optekenen in dit blad. Kort nadien zette *De Morgen* hem samen met een trits andere vaste redacteurs op straat. Georges leeft naar zijn principes. In oktober lanceerde hij de journalistenblog *De Werktitel*, en zopas maakte hij daarvan, samen met een dik dozijn overwegend jonge medewerkers, zorgvuldig de balans op.

Dagelijks krijgt de website zowat duizend bezoekers over de vloer, en intussen staan dik zestig stevige, exclusieve artikels op de teller. Het smaakt naar méér. Binnenkort wordt de definitieve naam van het pruttelende journalistiek laboratorium gelanceerd en komt er een heus businessplan. Voorlopig draait alles nog louter op idealisme en vrijwilligerswerk.

De pioniersploeg telt zes koppen. Georges Timmerman wordt geflankeerd door Jeroen De Preter, Tom Cochez en Tim Van der Mensbrugge – allen gewezen *De Morgen*-mensen – en verder Bram Souffreau plus internetnerd Stijn Debrouwere. *Alleen journalisten zelf kunnen de journalistiek redden*, is het credo van de pioniers, die met lede ogen de toenemende commerciële druk en de afbrokkelende geloofwaardigheid observeren.

“Het momentum, de tijdsgeest, schept beslist kansen”, meent Timmerman. “Nooit eerder stonden er zoveel goede journalisten op straat en nooit eerder waren er zoveel com-

municatiemogelijkheden dankzij internet. Onze bedoeling is eenvoudig: we gaan opnieuw op de ouderwetse, gedegen manier journalistiek beoefenen, maar dan wel via ultramoderne technieken. De waarheid vinden en vertellen moet de essentie zijn. Niet het zoveel mogelijk verkopen, wat de geloofwaardigheid van de klassieke media toch zo angstwekkend heeft uitgehold. We hopen dat we kunnen uitgroeien tot een gezaghebbende nieuwsbron. De voorbije maanden hebben we tientallen gesprekken gehad met mensen uit de mediasector en de morele steun is alvast groot. *Jullie initiatief is hard nodig*, werd ons vaak op het hart gedrukt.”

Timmerman & Co. hopen zoveel mogelijk schouders onder hun project te krijgen. Georges Timmerman: “In de woorden van Winston Churchill hebben we voorlopig niets meer te bieden dan *blood sweat and tears*. We weten ook wel dat zo’n puur idealistische formule niet blijvend kan zijn. Als onze blogkrant van de grond geraakt willen we dan ook zo snel mogelijk voor een fatsoenlijke honorering zorgen. En bijten we ondanks alle inspanningen toch in het zand, dan zal ik daar niet over janken. Integendeel, we zullen fier zijn dat we het tenminste hebben geprobeerd.”

Uitgeverij Van In is de grootste educatieve uitgever in België en maakt deel uit van de Finse groep Sanoma Learning & Literature. Dankzij de enthousiaste inzet van meer dan honderd medewerkers en nog veel meer auteurs kunnen wij kwaliteitsvolle leermiddelen aanreiken aan het basis-, secundair en volwassenenonderwijs én aan de thuismarkt. Al onze uitgaven getuigen van onze praktische kijk op onderwijs en onze expertise in de nieuwste didactische tendensen.

Vanuit die achtergrond geven we ook tijdschriften, boeken en ander educatief materiaal voor thuis uit. Met merken als Boektoppers, National Geographic Junior, De Ontdekkers en Het Blad van Vos en Haas hebben we de voorbije jaren een stevige reputatie opgebouwd.

Voor onze afdeling **educatieve thuismarkt** zoeken we een deeltijdse

REDACTEUR (freelance)

In samenspraak met de hoofdredacteur, is de redacteur verantwoordelijk voor de bewaking van het concept en het beheer van het realisatietraject van een tijdschrift voor beginnende lezertjes.

Functie-inhoud

- Je zorgt ervoor dat de verschillende educatieve bijdragen tijdig en volgens het gedefinieerde concept worden gerealiseerd.
- Je bent verantwoordelijk voor de creatie van de content (woord en beeld) en volgt hiervoor verschillende externe medewerkers op tot de uiteindelijke realisatie.
- Je redigeert extern opgemaakte teksten en schrijft ook zelf teksten en opdrachten in een heldere taal.
- Je werkt actief mee aan de evolutie van het blad, waarbij je nauwlettend de originele concepten bewaakt, dit in samenspraak met de hoofdredacteur.

Profiel

- Je bent een redacteur, verkieselijk met enige tijdschriftervaring : je schrijft vlotte teksten in een correcte spelling. Actieve kennis van de AVI-leesniveaus is een belangrijke troef.
- Je hebt een goed inzicht in het ontwikkelingsniveau en in de leefwereld van kinderen uit het lager onderwijs.
- Je beheerst perfect de Nederlandse taal.
- Je communiceert vlot, zowel mondeling als schriftelijk.
- Je werkt zelfstandig en pro-actief.
- Je bent een goede organisator met oog voor planning en strakke tijdslimieten.

Aanbod

Wij bieden je een boeiend freelance project aan met heel wat uitdagingen, en dit in de periode vanaf maart 2010 tot september 2010.

Interesse

Bezorg je motiverend schrijven en CV, liefst vergezeld van een staalkaart van eigen geschreven teksten, aan **Ann Bartholomeeussen**, businessmanager educatieve thuismarkt, e-mail : ann.bartholomeeussen@vanin.be . Jouw kandidatuur verwachten we **uiterlijk vóór 8 januari 2010**.

Meer informatie over onze uitgeverij en onze producten vind je op onze website www.vanin.be.

Reeks Waarheen met de journalistiek ? (5)

VIRTUELE KNUPPELS EN JONGE VEULENS

Op 17 december was de campus Koningsstraat van de Hogeschool Universiteit Brussel (HUB) het decor voor een paneldebat met als centraal thema: de invloed van nieuwe media op de hedendaagse journalistiek. De organisatoren, de masterstudenten journalistiek, konden daarvoor op een divers panel van academici, journalisten en mediamanagers rekenen. Tussen hen ontsponnen zich levendige discussies over de toegenomen snelheidswang, de kwaliteit van burgerjournalistiek en de wenselijkheid van specialisatie voor de journalisten anno 2009. Een greep uit de belangrijkste meningsverschillen.

Jawel, hypertextualiteit biedt journalisten een handig nieuw researchmiddel, al wordt er nog te weinig gebruik van gemaakt. Zeker, slechts een deel van het nieuws is eigen berichtgeving en (te) veel nieuws is afkomstig van de persbureaus. Inderdaad, media kopiëren elkaar voortdurend. En ja, het betrekken van burgers bij het nieuwsgaringsproces is een meerwaarde voor professionele journalisten. Geen gebrek aan occasionele eensgezindheid in 'kwaliteit@journalistiek.be', het debatgedeelte dat de invloed van nieuwe media op de kwaliteit van de journalistiek centraal stelde. Toch moest de consensus het afleggen tegen een reeks diepgaande meningsverschillen.

Burgerjournalistiek

"In een opiniestuk over de Vlaamse blogs schreef ik eens dat ik heel weinig goede blogs terugvond in Vlaanderen", gooide **Kristof Hoefkens** (redacteur cultuur en media bij *De Standaard*) de knuppel in het hoenderhok. "Ik kreeg er veel virtuele knuppels voor terug." **Georges Timmerman** (*De Werktitel*) gooide er meteen nog eentje achteraan: "Is er eigenlijk wel goede burgerjournalistiek in Vlaanderen?"

Christophe Callewaert, hoofdredacteur van het burgerjournalistiek project Indymedia, bood weerwerk: "Ik vind het jammer dat men burgerjournalistiek vaak verengt tot bloggers en dergelijke. Er zijn NGO's, zoals Human Rights Watch, die fantastische rapporten schrijven en professoren die fantastische opiniestukken schrijven. Dat zijn tenslotte ook allemaal burgers, die bijna echte goede journalistiek brengen." De 'bijna' leidde het panel meteen naar één van de centrale discussiepunten: is er een professionele filter nodig tussen de burgerjournalistiek en de professionele sector? Of om het met moderator **Peter Verlinden** scherp te stellen: "Mag iedereen op eender welke ongecontroleerde manier nieuws lanceren?"

Professionele filter

Christophe Callewaert vindt van wel: "Een journalist heeft de plicht om uit te maken of iets klopt of niet. Het maakt niet uit of het om een burgerjournalist of een professionele journalist gaat." Volgens Kristof Hoefkens blijven traditionele media net daarvoor nodig: "om uit te maken wat klopt en wat niet, en welke burgerjournalisten het eigenlijk niet slecht doen". Een professionele 'dam' kan echter geen garantie op een beter product bieden, vindt professor **Steve Paulussen** (Ugent): "De grote fouten die de laatste jaren met *User Generated Content* gebeurd zijn, waren telkens te wijten aan een slecht omgaan ermee door de professionele sector. Toch

houdt men op wereldwijde congressen vol dat men in UGC gelooft." Ergo: journalisten in spe moeten nieuwe vaardigheden ontwikkelen? "Misschien moeten we hen inderdaad meer betrekken bij het modereren van fora. Bij *De Standaard Online* waren er heel goede ervaringen met een streng gemodereerde islamdiscussie. Lezers gingen op een heel fatsoenlijke en interessante manier in debat." Kristof Hoefkens' 'filter' dus, maar dan wel één die het publiek echt betreft: "Als mensen merken dat ze serieus worden genomen, wordt een forum geen vergaarbak van rancune", besluit Christophe Callewaert.

Snelheid en kwaliteit

Aan de vraag of de snelheid in de hedendaagse journalistiek ten koste gaat van de kwaliteit, had het panel een tweede vette kluit. Er is nog nauwelijks tijd om te checken en om veel in eigen nieuwsgaring te investeren. Hoe nefast is zoiets? Volgens Steve Paulussen is er niets nieuws onder de zon: "Zeventig procent van de berichten is afkomstig van persbureaus en persberichten, maar ook vóór de komst van het internet gebruikten journalisten vooral telexen en persberichten. Door het internet wordt dat alleen nog verscherpt." Snelheid gaat wel, meer dan vroeger, ten koste van accuraatheid: "Nu gooit men iets vaak al publiek en pas dan gaat men verder verifiëren."

Christophe Callewaert, die het credo 'snel als het kan, traag als het moet' huldigt, vindt dat snelheid op zich geen probleem vormt, "wel de commercialisering: het gaat er eigenlijk niet om het publiek zo snel mogelijk te informeren, wel om de concurrent voor te zijn." Georges Timmerman trad hem bij: "Als je zoveel mogelijk moet produceren in zo weinig mogelijk tijd, dan vraag je om ongelukken. Die gebeuren dan ook elke dag."

De talloze aankomende journalisten in de zaal werden daarbij op hun persoonlijke verantwoordelijkheid gewezen: "Als bevoorrechte getuige in parlement of rechtbank, heb je een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid. Als je meer tijd nodig hebt, heb dan ook het haar op je tanden om dat te zeggen tegen je chefs." Dat 'romantische' verhaal over de journalist als vervanger van de publieke opinie, klopt volgens Kristof Hoefkens slechts ten dele: "Je mag echt niet uit het oog verliezen dat die inhoud ook verkocht moet worden. Wie heeft er baat bij een fantastisch product dat door drie man en een paardenkop gelezen wordt? Nadenken over de verpakking is dus relevant, en ja, men is er meer mee bezig dan vroeger, maar een gigantisch probleem van commercialisering zie ik niet." Hoog tijd om de wetenschap er nog even bij te halen...

Snelheden tegen de snelheid

Volgens Steve Paulussen kan de dwang die journalisten voelen om almaar efficiënter te werken met cijfers worden gestaafd: "Aan het einde van de dag moet er meer liggen. Dat tonen diverse onderzoeken aan. Hoofdredacteuren gaan er trouwens vanuit dat het met de technologische middelen van vandaag ook mogelijk is om het allemaal veel sneller te doen." Een doemscenario wil hij daarmee niet schetsen: "Stukken in de weekendkrant, waar journalisten tijd voor gehad hebben, tonen aan dat kwaliteitsvolle journalistiek wel nog mogelijk is."

Kan het antwoord dan schuilen in wat moderator Verlinden "de inbouw van verschillende snelheden" noemt? Om als medium "de juiste balans te vinden tussen snelheid, relevantie en accurateheid" toont Kristof Hoefkens zich in elk geval voorstander van het 'nul-een-zeven'-model: "Op moment nul schrijf je wat mensen zo snel mogelijk moeten weten. 'Eén' is wat er de volgende dag in de krant staat, nadat je bronnen hebt gecheckt. 'Zeven' staat voor het weekendverhaal: belangrijke analyses en diepere interviews."

Crossmediale redactie of allround journalist?

De komst van nieuwe media hebben convergentie onvermijdelijk gemaakt. Op dat punt zaten de hoofdrolspelers van www.denieuweredactie.org op dezelfde golflengte. Dit tweede debatgedeelte, over redactionele uitdagingen op organisatorisch vlak, peilde onder meer naar de vraag of crossmedialiteit de verantwoordelijkheid van een redactieploeg is. Of moet de journalist zelf multimediaal werken?

"Crossmedialiteit is de taak van de redactie." Daar liet **Johan Mortelmans**, e-mediamanager van Corelio, geen twijfel over bestaan. "Het is niet de bedoeling dat iemand na een persconferentie onmiddellijk een onlineartikel aflevert en vervolgens een stuk voor de krant. Wij willen dat die journalist even ter plekke kan blijven om iets meer te weten te komen. De obligate informatie, geleverd door een persagentschap, kan intussen door iemand anders op de redactie online gezet worden."

Koen Van Parijs, stafmedewerker bij Concentra Media, toonde zich de grootste pleitbezorger van *allround*-journalistiek, zowel op de redacties als bij de journalist: "Videojournalisten die zelf voor beeld en geluid zorgen hebben veel meer controle over het verhaal dat ze willen naar buiten brengen." Daarnaast wees hij op de aantrekkingskracht die crossmedialiteit op de consument heeft. Daarop benadrukte professor **Dirk De Grooff** (KULeuven) het belang van de inhoud: "Als je kwaliteit wil, laat een journalist zich dan op zijn verhaal concentreren. Beeld- en klankmateriaal kan door specialisten geleverd worden." Sterker nog: voor Dirk De Grooff ligt de toekomst van de journalistiek bij een doorgedreven specialisatie. "Sinds de komst van het internet is er niets unieks meer wat nieuws betreft, tachtig procent van het online nieuws is hetzelfde."

Opleiding cruciaal

Bij het publiek rees de vraag of studenten journalistiek dan ook specifiek moeten worden opgeleid. Of krijgen ze toch

beter één multimediale journalistieke opleiding? Dirk De Grooff ging resoluut voor de traditionele opdeling, weliswaar met inhoudelijke specialisaties: "Als je kwaliteit wil garanderen, moet je in de eerste plaats een journalist opleiden. Die zal samen met een cameraman en een klankman een goede reportage maken."

De andere sprekers zagen meer heil in één algemenere opleiding. "Studenten journalistiek moeten overal van proeven. Maar het belangrijkste is dat ze nieuwsgangers zijn", stelde Koen Van Parijs. Johan Mortelmans zei het in wilertermen: "Er zijn sprinters, langeafstandsrenners en klimmers. Maar ze moeten allemaal kunnen fietsen."

Volgens Dirk De Grooff moet de journalistieke opleiding overigens een specialisatie zijn na een andere opleiding. Of, zoals Peter Verlinden het samenvatte: "Je hebt eerst een inhoudelijke basis nodig. Dan pas kun je echt een journalist worden."

Nieuwe media en nieuwsselectie

Als je eenmaal journalist bent, welk nieuws selecteer je dan? De consument kan, dankzij de nieuwe media, naar believen nieuws verwerven en delen met anderen. Beïnvloedt dat het nieuwsselectieproces op een redactie? Koen Van Parijs ziet twee soorten nieuwsconsumenten: "Aan de ene kant de inzichtnieuwsgebruiker en aan de andere kant de nieuwsgebruiker die gewoon 'mee' wil zijn." Die laatste wordt volgens hem steeds belangrijker, onder andere omdat journalisten aan de *meest gelezen*-balkjes op nieuwssites kunnen zien wat al dan niet scoort. "Niet alleen de populaire media, ook de kwaliteitspers publiceert graag de leuke berichtjes", merkte hij fijntjes op, "omdat ze nu eenmaal veel gelezen worden." Dirk De Grooff besloot, opnieuw verwijzend naar het copycatgedrag: "Als nieuwe media het nieuwsselectieproces beïnvloeden gebeurt dat overal op dezelfde manier."

Jonge veulens

Interessant aan het debat was dat het een soort generatiekloof blootlegde. De *éminences grises* van het panel – Dirk de Grooff en Georges Timmerman – stonden daarbij soms lijnrecht tegenover de iets jongere veulens. Zo vond Georges Timmerman geschreven bronnen, stukken die je fysiek kan vastnemen en vaak betrouwbaar zijn, belangrijker dan alles wat je op het web vindt. Vroeger werd er bovendien veel meer aan echte onderzoeksjournalistiek gedaan.

Kristof Hoefkens, naar eigen zeggen "een jonge journalist van de nieuwe generatie", wierp tegen: "Wat mij altijd een beetje stoort is dat er vanuit gegaan wordt dat er een soort *golden era* van de journalistiek in Vlaanderen was, maar de verhalen waren wel 'als wij om half acht nog op de redactie waren dan was dat sterk'. Wij zitten daar nu tot half elf en draaien soms dagen van veertien uur." Het jonge veulen verdedigde zijn stal.

Ook Dirk de Grooff hield het, net als Georges Timmerman, veeleer traditioneel. Voor hem is twitter geen nieuwsmedium, maar veeleer een hoopje ongecontroleerde geruchten waar af en toe een interessant signaal tussen zit. Daarmee stond hij lijnrecht tegenover Johan Mortelmans: "In welke mate verschilt een journalist die nu omgaat met twitter ten opzichte van een journalist die vroeger op café ging en daar een gerucht opving?" Nieuwe media, nieuwe generatie?

TomTom biedt nu ook in België constant verkeersinfo

Het nieuwe topmodel van **TomTom**, de **950 Live**, heeft zowat alles in huis dat je momenteel van een navigatietoestel mag verwachten. Het is het eerste toestel op de Belgische markt met een ingebouwde simkaart. Als je een abonnement van 9,95 euro per maand neemt, krijg je dankzij deze simkaart constant de nieuwste berichten in verband met ongevallen, files en wegenwerken. In heel Europa.

Een handige nieuwigheid is dat je na het berekenen van de route bij het routeoverzicht ook meteen de informatie over eventuele problemen op de route, het goedkoopste benzinstation onderweg en de flitscamera's krijgt. Ook voor onderweg is de actuele informatie handig, want de software berekent bij nieuwe situaties meteen wat de gevolgen zijn voor de aankomsttijd.

De route-aanwijzingen zijn meestal heel duidelijk, en de leesbaarheid van de kaartinformatie is er een stuk op vooruit gegaan. Nog beter nieuws is dat de prijs ook stevig gedaald is: het topmodel kost 329 euro. Daar krijg je kaarten voor van 45 Europese landen, de VS en Canada. De **750-versie** biedt maar een fractie minder mogelijkheden voor 279 euro. Voor de constant actuele informatie moet je wel een abonnement van 9,95 euro nemen. Dat lijkt ons alleen te verantwoorden voor wie bijna voortdurend op de baan is.

www.tomtom.be

Netbooks op Windows 7

Sinds de lancering van **Windows 7** zijn in principe nieuwe netbooks ook uitgerust met dit besturingssysteem, zij het een lichtere versie. Dat dit nog niet helemaal ideaal is, konden we ondervinden bij een test van de **Samsung N130**, die **Proximus** samen met een data-abonnement lanceerde. Zelfs met de lichtste versie van Windows 7 bleek dit toestel toch vrij snel problemen te geven bij het openen van verschillende programma's tegelijk of het snel wisselen tussen programma's.

Voordelen van dit toestel zijn wel dat het toetsenbord van een heel goede kwaliteit is. Hoewel het zo'n 93 procent is van een normaal toetsenbord, tikt het erg prettig en intuïtief. Ander voordeel, als je in de bundel van Proximus koopt toch, is de ingebouwde 3G modem. Omdat in die bundel ook een abonnement en aparte sim-kaart zitten, kan je meteen onderweg via 3G of UMTS het internet op. Dit werkte vlekkeloos.

Het financieel voordeel van deze koppelverkoop is wel vrij beperkt. Los kost het toestel bij Proximus 399 euro. Wie er een data-abonnement bij neemt van 12 maanden, krijgt naargelang van de formule een korting van 70 tot 150 euro. Dat lijkt interessant, maar in andere winkels vind je het toestel (zonder 3G modem) voor ongeveer 300 euro.

Dat Windows 7 in afgeslankte versie wel goed kan werken op een netbook, bewijst bijvoorbeeld de **eCAFE EC 1000W** van **Hercules**. We konden er verschillende vensters en programma's tegelijk op openen zonder dat het toestel trager werd. Ook video bekijken of met een eenvoudig programma foto's bewerken gaat zonder probleem. Iets minder goed dan bij de Samsung is dan weer het toetsenbord, dat iets kleiner is en minder prettig aanvoelt. Vooral de muisknoppen van het touchpad zijn bijna onbruikbaar. Volgens tests houdt de batterij van de eCAFE het met ongeveer 5:21 uur wel langer uit dan de Samsung met 4:44 uur. Met een adviesprijs van 369 euro is de eCAFE ook iets goedkoper.

www.samsung.be

www.hercules.com

Smartphone met reuzenscherm

De **HD2** van **HTC** is momenteel waarschijnlijk de smartphone met het grootste scherm: het is maar liefst 4,3 inch groot. Hierdoor kan je er een flinke brok informatie tegelijk op bekijken, wat zowel bij e-mail, teksten als internetpagina's een groot voordeel is. Ook het virtuele toetsenbordje dat op het scherm komt om iets in te tikken, is zo vrij makkelijk bruikbaar.

Als besturingssysteem heeft dit toestel **Windows Mobile 6.5**. Dit is nog niet zo intuïtief als dat van de iPhone, maar HTC heeft er met **Sense** nog een interface bovengelegd. Hierdoor wordt het toestel wel erg makkelijk en prettig om te gebruiken. Zeker in combinatie met het zogenaamde capacitive scherm, waardoor je het maar lichtjes moet aanraken om een functie te selecteren.

Standaard heeft het toestel alles aan boord om op alle mogelijke manieren te communiceren en documenten te bekijken. Met extra software kan je het ook als volwaardig navigatietoestel gebruiken. Alleen is het prijskaartje met 599 euro ook vrij fors.

www.htc.com

LINDA DE WIN: 'ER ZIJN ANDERE STRATEN OP DE WERELD DAN DE WETSTRAAT'

Jan Backx

Wablief, een vrouw die ooit fanatiek de thuismatchen van *den Beerschot* volgde? Volautomatisch doemt uit mijn onderbewustzijn het beeld op van een Sovjet-Russische vrachtwagenbestuurster, mét moustache. Maar mijn *idée-fixe* staat totaal haaks op VRT-journaliste, VVJ-bestuurslid en kandidaat-*Slimste Mens ter Wereld* Linda De Win (53). Gewapend met een micro en geruggensteund door een perfect ingespeelde cameraploeg jaagt zij in de coulissen van Vlaams parlement en federale kamer nu al jaren op politici. Met het instinct en reactievermogen van een topvoetballer, en in het volle besef "dat een gemiste kans niet terugkomt".

Linda De Win viel recentelijk in de prijzen. In Londen werd de live-verslaggeving van *Villa Politica* over de val van de regering-Leterme I bekroond door de *Association for International Broadcasting*.

"Mijn moeder was een gedreven onderwijzeres", begint ze haar levensverhaal. "Mijn vader heeft zijn onderwijzersdiploma nooit verzilverd, en koos voor een job bij de NMBS. Vreemd toeval: tot mijn vierde jaar woonde ik in de Antwerpse Wetstraat. Dan volgde de verhuizing naar Mortsel, waar pa en ma hadden gebouwd. Mortsel is mijn pleisterplaats gebleven."

Als piepjong meisje koesterde Linda even de airhostessdroom. "Het televisietoestel kwam tamelijk laat het ouderlijke huis binnen. Moeder brandmerkte tv-feuilletons steevast als 'tijdverlies'. Maar er leefde wel een sterke journalistieke nieuwsgierigheid in haar. Mijn huidige stiel werd duidelijk bepaald door haar genen. Thuis hadden we de *Gazet van Antwerpen*. Als puber van een jaar of 14 kon ik me echt ergeren aan de toenmalige rechtse signatuur van die krant. Maar belangrijke politieke gebeurtenissen boeiden me wel degelijk. Na grondige samenspraak met mijn beste schoolvriendin, kon die haar papa ervan overtuigen de *Frut* te ruilen voor *De Standaard*. Zo konden wij een vergelijkend krantenonderzoek beginnen."

Redenaarstalent had ze vroeger niet echt. "Voor een spreekbeurt stond ik nog niet te bibberen of te beven, maar ik praatte zeker niet iedereen onder tafel. Geloof het of niet

maar ik was allerminst een haantje de voorste."

Ze ging geschiedenis studeren in Antwerpen en Gent. "Ondanks dat diploma lachte de arbeidsmarkt me in 1978 allerminst toe. Ik deed interims, stempelde, werd ingezet in tijdelijke tewerkstellingsprojecten. Paribas, UFSIA, Studiecentrum van de Kempen, Bell Telephone, ik zag ze allemaal van binnen. Tot ik in 1988 met dik duizend andere kandidaten deelnam aan het BRT-examen voor deskjournalisten. Het splinternieuwe VTM had nogal wat mensen weggezogen aan de Reyerslaan. We waren met zowat twintig geslaagd en ik was de enige vrouw in dat clubje. Paul De Maeseneer, die in 1992 overleed, werd onze coach. Ik weet nog hoe timide ik was, ik durfde de radioredactie haast niet binnen. Siegfried Bracke, toen nog op de radioredactie, leerde ons de knepen van de interviewtechniek. Maar het radiobestaan deed me beseffen dat ik totaal geen ochtendmens ben. Toen Jef Lambrecht al

zijn aandacht bij de Golfoorlog moest houden kreeg ik zijn portie cultuur op mijn bord: *Antwerpen '93*. Twee jaar later stak ik over naar de televisieredactie, waar ik opnieuw onderaan de ladder moest beginnen: eerst het journaal, desk, dan verslaggeving, en reportages maken voor *Terzake*."

Kort voor de eeuwwisseling vond ze de weg naar de Wetstraat. In 2002 lag de blauwdruk voor *Villa Politica* op tafel, uitgetekend door Kris Hoflack. Linda stelde zich meteen kandidaat. Aanvankelijk pionierde ze met Guy Janssens, maar ondertussen is ze hét gezicht van het programma geworden. De Win heeft geleerd haar mannetje te staan, ook al moet cameraman Steve soms kunstgrepen uithalen om de discrepantie tussen haar 1 meter 60 en boomlange politici als Pieter De Crem te compenseren. Tijdens de journalistieke bestorming van onze kersverse Europese president sprak ze historisch-vastberaden woorden: "Premier, wij hebben een afspraak! Kom, we gaan het in het gangetje doen."

Persprijs, prima in haar vel, misschien wel *Slimste Mens ter Wereld*... Toch beseft Linda maar al te goed de relativiteit der dingen. "Ach, er zijn op de wereld veel meer straten dan de Wetstraat. Voor mijn conditie ga ik trouwens geregeld fitnessen. Daarnaast lees ik graag fictie en heb ik twee opera-abonnementen: de Munt en Antwerpen. En voor de tv kan ik lekker lui wegzakken bij *Grey's Anatomy* en 24."

"Door de radio ging ik beseffen dat ik totaal geen ochtendmens ben." (Foto Dominique Thys)

Damesdubbel

Saar Sinnaeve (*De Tijd*):

'Mail me niet op woensdag. Dat is m

"Ik zat Lune thuis de borst te geven toen ik een sms'je kreeg: *Fortis wordt opgesplitst*. Dat was even slikken. Na mijn zwangerschapsverlof was de splitsing een feit. De piek van de Belgische bankencrisis heb ik gemist. En dat vind ik nog altijd spijtig."

Saar Sinnaeve (35) was jarenlang verknocht aan haar bankeneiland bij *De Tijd*. Of ze ooit klant was van de nu slapende Belgolaise bank, is onbekend. Maar de geboren West-Vlaamse is eigenlijk een Belgolaise. Ze is een echte 'witte zwarte' die Afrika in haar hart draagt. "Ik ben mijn ouders nog altijd dankbaar dat we naar Zaïre verhuisden toen ik net geen acht was. Mijn jeugd daar was een prachtig levensgeschenk. Toen het Nederlandstalige deel van de Belgische school werd opgedoekt, deed ik verder in het Frans. Nog zo'n cadeau! In Burundi deed ik mijn humaniora, ook in het Frans. Omdat ik geen zin had in geneeskunde of agronomie kwam ik op

bagage meegekregen in het begin van mijn professionele carrière. Ik ging toen wel eens op klantenbezoek met een vermogensbeheerder maar deed vooral basisverrichtingen aan het loket. In Ukkel werkte ik in een filiaal waar veel welstellende klanten kwamen. Soms was het schrikken als ik zag hoeveel geld op bepaalde rekeningen stond."

Saar Sinnaeve schopte het tot hoofdredactrice van het BBL-banktijdschrift en -krantje. "Ik heb er veel geleerd maar het was een *nine to five* job. Toen ze in 2000 bij *De Tijd* iemand zochten voor verzekeringen, solliciteerde ik. Schrijven is een talent. Niet iedereen kan dat. Het moet in je zitten en er ook uitvloeien. De fitnesses leer je al doende. Ik wist dat ik kon schrijven. En ik had niet voor niets communicatiewetenschappen gestudeerd."

Verzekeringen, financiële markten, kredietverlening. En of ze de job van haar leven kreeg. "De financiële wereld is een heel boeiend terrein. Eens ik doorhad dat geld de basis is

(Foto Saskia Vanderstichele)

mijn achttiende terug naar België om communicatiewetenschappen te studeren. In het Frans. Om mijn moedertaal te onderhouden, deed ik er een postgraduaat marketing aan Vlekho bovenop."

De bank beet voor het eerst toen Saar aan de slag ging op de afdeling interne communicatie van de BBL, nu ING. Tijdens een verplichte stage leerde ze zes maanden lang alles over kredietverlening en financiële markten. "Ik ben op een softe manier in de financiële wereld terechtgekomen en heb die

van hoe de wereld draait, was ik gebeten. Alles draait om geld. Ook in Afrika. Zij leven van donaties, wij hebben allemaal een bankrekening. Het kon moeilijk beter geïllustreerd worden dan met de bankencrisis. Een probleem met de kredieten en alles gaat onderuit."

Toen De Persgroep in 2005 *De Tijd* overnam, liep het bankeneiland in Berchem leeg. Saar bleef als enige over. "Er was enorm veel werk en ik smeekte om iemand naast mij te krijgen. Om mijn werk weer goed te kunnen doen. Als je van

ijn mamadag'

hier naar daar moet *rushen* en alleen binnenkomend nieuws kunt aanpakken, zit je niet goed. Het was voor mij, net als voor vele andere collega's, een heel moeilijke periode. Op een bepaald moment trok *Trends* aan mijn mouw. Ik was verrast toen collega's bij *De Tijd* me zeiden: *Je bent jong, ga weg. Je verlaat een zinkend schip.*"

Elf maanden na haar jobwissel herviel de adrenalinejunk in Saar Sinnaeve en keerde ze terug naar de krant. "Je vindt als jonge vrouw een regime waarin je een job in de journalistiek kan combineren met een gezin. En dan verlaat je het. Het klinkt absurd, ik weet het. Bij *Trends* leerde ik langetermijndossiers maken. Ik leerde zelfs anders denken omdat er ineens een zee van tijd was. Maar middenin het nieuws zitten, er moeten voor zorgen dat je 's avonds een goed verhaal hebt, dat miste ik. Eigenlijk heeft *De Tijd* mij nooit gelost. Ik ging terug naar de krant op voorwaarde dat het in een 4/5-regime kon."

Saar heeft thuis twee prinsesjes. Lune is zeventien maanden, Fleur is vijf. "Fleur zegt dat ze ook journalist wil worden. Ze is op een leeftijd dat kinderen veel imiteren. Thuis loopt ze met een van mijn handtassen rond. Omdat mijn agenda niet in iedere tas past, houd ik die vaak in de hand. Dan loopt ze thuis rond met een boek in haar hand, zoals ik en mijn agenda. Dan zegt ze: *Ik ga gaan werken.*"

"Mail me niet op woensdag. Het is mijn mamadag. Wie wil, mag bellen en een boodschap inspreken. Ik hoor het dan wel en bel terug als het past. Maar het kan een uur of twee duren. Woensdag is de enige dag

dat ik om twaalf uur aan de schoolpoort sta om Fleur op te wachten. Ik kan de juf dan ook eens vragen of alles goed gaat. 's Avonds stop ik mijn meisjes uitgebreid in bad, is er tijd om hun pyjamaatjes aan te doen, samen iets te eten. En een verhaaltje te vertellen. Dat is de enige dag in de week dat het kan. En ik vind dat fantastisch. Voorlopig kan ik niet meer zonder. Toen ik wegging bij *Trends* zei ik: *Misschien kom ik over vijftien jaar terug. Als ik wat bedaard ben.* Ik weet niet of ze er konden mee lachen. Het blijft de vraag of het ooit zover zal zijn. Ik denk dat ik de kick van een deadline halen niet kan missen."

"Elke avond voor ik ga slapen, neem ik mijn agenda van de volgende dag door en stel ik mezelf de vraag: *Hoe gaan we het doen?* Mijn man is vaak in het buitenland. Er komt dus veel op mijn schouders terecht. Sinds Fleur zes maanden oud is, hebben we een kindermisje. Na school komen ze met de tram naar huis en pikken Lune op in de kribbe. Als ik thuiskom, moet ik ze alleen nog instoppen. Het gebeurt dat ze al gaan slapen zijn. Zonder het kindermisje zou ik mijn werk niet kunnen doen. Ik kan nooit garanderen dat ik om zeven of acht uur thuis ben. En ik kan de gazet toch niet laten vallen?"

In februari 2009 stapte Saar over naar twee nieuwe sectoren. Ze was toen vier maanden terug uit bevallingsverlof. "Nu volg ik farma en chemie. Chemie? De meeste mensen weten niet eens welke chemische producten ze in huis hebben. Het viel me meteen op hoe mensen in de industrie met de voeten op de grond staan. *Kom Saar, zet een helm op, we gaan je de fabriek tonen.* Ik zeg niet dat de financiële sector lucht is, maar er heerst een heel andere sfeer in de industrie. Daarentegen denk ik niet dat in de financiële wereld minder vrouwelijke journalisten circuleren dan elders. Niemand wil banken doen. Ik weet niet waarom. Iedereen is daar een beetje bang van. De bankenwereld is niet minder vrouwelijk dan een andere sector. Integendeel, de wereld waarin ik nu rondloop, is veel mannelijker. Een vrouwelijke journalist blijft in de meeste sectoren de uitzondering. Maar ik heb dat nooit als een probleem ervaren. Zowel in de industrie als in de financiële wereld zijn ze aangenaam verrast als blijkt dat de journalist een vrouw is." (*lacht*)

"Toen het rommelde bij KBC, Fortis en Dexia presenteerde ik een paar keer het journaal op de website. Ze vroegen me toen of ik zin had dat meer te doen. Ik ben nu een van de journalisten die *Deze Week* presenteren, de wekelijkse vooruitblik op de komende week. Sinds een jaar proberen we er ritme in te krijgen. Ik doe dat heel graag. Als het past in mijn planning: geen probleem. Ze zouden willen dat ik het meer doe maar ik heb niet altijd tijd. Het blijft iets dat ik erbij neem, naast mijn werk voor de krant. Ik heb er ook altijd voor gepleit om wat opleiding te krijgen, maar tot nu toe is dat nooit gebeurd. Ik heb ook nooit gewerkt voor televisie. Als ik nu de eerste afleveringen bekijk, vind ik mezelf wat stuntelig. Gaandeweg heb ik al veel bijgeleerd. Toch zou ik graag begeleiding krijgen van iemand die professioneel met presenteren bezig is. Mocht ik wat training krijgen, zou ik het beter doen en me er ook beter bij voelen."

Wordt Saar Sinnaeve, die telefoonnummers van banken en verzekeringsinstellingen lange tijd achterstevoren kon zingen, een generalist die op elk journalistiek eiland thuis is? "Ik neem een dag met de keer. Momenteel doe ik graag wat ik doe. Ik ben net veranderd naar twee nieuwe sectoren. En ik heb twee kleine meisjes. Ik maak graag een goede gazet en heb graag dat we allemaal aan hetzelfde zeel trekken zodat het lukt. Misschien word ik door het pad dat ik volg ooit wel generalist. Voorlopig voelt het alsof ik recentelijk weer van nul ben begonnen. Journalistieke reflexen verlies je niet. En hoewel ik nu nieuwe contacten moet zoeken, weet ik in welke richting ik moet kijken. Alleen moet ik mezelf nu overal weer voorstellen en telkens weer horen: *Bent u nieuw bij De Tijd?*"

'Zowel in de industrie als in de financiële wereld zijn ze aangenaam verrast als blijkt dat de journalist een vrouw is.'

Damesdubbel

Saskia Vanderstichele portretteerde Saar Sinnaeve 'Ik heb geen schrik van mensen'

Persfotografe Saskia Vanderstichele (37) is moeder van twee. Rosie is binnenkort vijf maanden, en gaat sinds 1 oktober voltijds naar de kribbe. Lenno is vijfenhalf. "s Ochtends mag je mij alles vragen", zegt ze zelf. "Daarom doe ik met de kinderen het ochtendregime. Huug, mijn man, doet alles 's avonds. Ik heb moeten leren plannen, want vroeger kon ik dat niet."

Op haar zestiende ging Saskia Vanderstichele fotografie studeren in Mechelen. "Coloma was één van de twee scholen waar je dat al van de humaniora kon. Na nog eens vier jaar Sint-Lukas ging ik aan de slag als assistente van drie reclamefotografen. Ik zoude met flight cases en statieven, maakte koffie en haalde broodjes, kroop op ladders om belichting af te stellen en ging ooit zelfs in het centrum van Gent op zoek naar een theepotje."

Van professionele fixer werd Saskia freelance beroepsfotograaf dankzij *Brussel Deze Week*. "Ik verdiende daar toen duizend Belgische frank per foto. Dat was weinig.

Een fotofilmje kostte al ongeveer honderd frank. Ik ontwikkelde mijn beelden zelf en drukte ze ook af op fotopapier. Op de zolder van het gebouw waar we woonden had ik een donkere kamer geïnstalleerd, compleet met waterleiding. De

gebruikte chemicaliën liepen langs de dakgoot de riool in. Als ik bedenk hoe vervuilend dat was voor het milieu, durf ik dat bijna niet meer vertellen. De huisbazin heeft nooit iets gemerkt. Ook niet dat zij betaalde voor al het water dat ik verbruikte bij het ontwikkelen."

Herman Vantilt
(Foto Saskia Vanderstichele)

"Mijn concept is duidelijk afgelijnd: straatbeelden en portretten zijn mijn specialiteit. Maar ik wil helemaal mijn ding kunnen doen. Vraag me dus niet voor een huwelijksreportage. Ik denk dat ik elke mens die ik tegenkom mooi kan portretteren. Je mag mij iedereen voorschotelen. Ik hou trouwens van wat ik collagefoto's noem: beelden waar alles in zit. Een persoon of object op de voorgrond, een stuk context en iets dat op de achtergrond speelt. Ik hou van foto's die alles goed samenvatten. Bij straatbeelden gebeurt dat soms. Soms ook niet. En dan is het wachten."

"Mensen zeggen altijd dat ik hen op hun gemak stel. Ik ben me daar niet van bewust. Ik denk er ook niet over na. Ik weet alleen dat ik geen schrik heb van mensen. Wat mij enorm aanspreekt, is dat ik anoniem ben. Mensen die ik tien jaar geleden geportretteerd heb, herkennen mij niet. Tenzij ze me zien met mijn camera."

(KBr)

(Foto Saskia Vanderstichele)

'UITGEPERST': EEN CONFRONTERENDE KIJK IN DE SPIEGEL

Jan Backx

"Vanaf nu bepaal IK wat er boven de plooi komt!"

"Ik kan hare kop niet meer ZIEN!"

"Besef goed dat er HON-DER-DEN klaar staan om uw job over te nemen!"

"ERUIT! Ze gaat ERUIT!"

Klinken al die hysterische scheld- en dreigtrades je als persmens bekend in de oren? Dan is de media-satire *UitgePERSt* van de Antwerpse sociale theaterwerkplaats Sering een absolute aanrader. Actrice Mia Grijp en haar team werden voor deze vlijmscherpe analyse van het hedendaagse perslandschap op de sporen gezet door Georges Timmerman. Die bewijst – nadat hij door zijn krant *De Morgen* aan de deur werd gezet – met verve dat *you can't keep a good man down*. Op Georges' recente palmares staat naast deze brok satirisch toneel overigens ook al de pionierende internetkrant *De Werktitel* (zie elders in dit nummer).

UitgePERSt neemt je mee naar de redactie van *De Toekomst*, een dagblad dat deel uitmaakt van een machtig persimperium en een harde concurrentiestrijd voert met *De Vlaschaard*. De redactie van *De Toekomst* wordt grondig geherstructureerd. Die facelift moet de lezer meer pampieren en hem volop geven wat hij lust. Een dictatoriale tafelspringster met hogedruk-marketingbloed in de aderen zal dat karwei klaren.

Een splijtzwam manifesteert zich op de geteisterde redac-

tie. Een redacteur speelt het spelletje slaafs mee omdat hij thuis rekeningen en schulden te betalen heeft, een redactrice zwaait wanhopig met de ronkend opgestelde *Code van journalistieke beginselen* over respect voor individuele waar- digheid en privacy.

Het gaat er vaak hilarisch burlesk toe in de zowat tachtig theaterminuten van *UitgePERSt*, maar wie de huidige journalistieke werkvloer kent, beseft dat het getoonde spookachtig dicht bij de realiteit staat. Uitsmijter is de melancholische getuigenis van het 'mei '68-fossiel' op de redactie, gespeeld door Mia Grijp. Zij blikt terug op hoe het vroeger was, hoe je toen in de journalistiek stapte met nobele idealen voor ogen. Geromantiseerd, inderdaad, maar een prachtig contrast met alle hersenspoelende marketinglogica die *UitgePERSt* een dik uur lang met mooi ingepast video-materiaal op het publiek heeft losgelaten. Om in de sfeer van deze productie te blijven: *UitgePERSt* verdient een dvd-opname, die dan gratis bij het VVJ-lidmaatschap kan worden verstrekt. Ter lering en introspectie van iedereen die in ons metier bedrijvig is.

Sering gaf in de loop van december slechts een beperkt aantal voorstellingen van de productie UitgePERSt. Mogelijk komen er in 2010 nieuwe uitvoeringen. Meer informatie op www.sering.be.

SCHEEF BEKEKEN

"Media zullen in de toekomst meer openstaan voor inhoud die hun vanwege bedrijven wordt aangeboden. (...) De media hebben toch al zulke deals met de voetbalwereld en de muziekindustrie? Dat is pure business. Of er worden, stil en verborgen, commerciële overeenkomsten gesloten. Sanoma heeft onlangs een cel *community-activation* voor de vrouwenbladen opgericht. Het doel ervan is het commerciële verhaal van de adverteerder zo redactioneel mogelijk in de bladen te brengen. Er bestaat in de media nog wat schroom tegenover dit fenomeen van 'redactionele integratie', maar ik zie het in de komende tien jaar een nieuwe realiteit worden."

Reclamemaker Bruno Vanspauwen in *Trends* van 26 november 2009

"Bedrijven en media waren vroeger objectieve bondgenoten in de strijd om de gunst van de lezer. Advertenties waren goed voor de helft van de inkomsten. En daarmee kon kwaliteitsjournalistiek worden gefinancierd die de lezer kon bekoren. In ruil daarvoor konden bedrijven hun producten een ongeziene weerklank geven. Cruciaal in dat bondgenootschap was de afspraak dat hoofdredacteuren zich niet met de inhoud van de advertenties bemoeiden en dat adverteerders zich niet inlieten met de inhoud van artikels. Wanneer die afspraak eenzijdig wordt opgezegd, kunnen de redacties maar beter zandzakjes voor de deur stapelen."

Karl van den Broeck reageert op Vanspauwen in *Knack* van 2 december 2009

"Ik krijg in interviews heel vaak vragen die gebaseerd zijn op foute informatie. En meestal blijkt de bron dezelfde: Wikipedia, of een of andere website. Het net staat vol kwakkels, dat weet toch iedereen? Ik neem het die journalisten vaak niet eens kwalijk. Ze krijgen steeds minder de tijd om zich deftig voor te bereiden. Alles moet sneller, sensationeler. Als lezer weet je amper nog wat je kan geloven: het is een erg vieze brij geworden."

Helmut Lotti in *Humo* van 15 december 2009

"Ik mis de journalistiek niet, al deed ik het wel heel graag. Ik had het na tien jaar wel allemaal gezien, denk ik. Elk jaar is er een reportage over de eerste sneeuwval, elk jaar is er een item over het eerste ijsje of over de files naar de kust. Ik had het gevoel dat ik er klaar mee was."

Ex-VTM-journaliste en huidige Open-VLD-schepen in Mechelen Kristl Strubbe in *Jobat* van 12 december 2009

"We zijn onderweg de tel kwijtgeraakt, maar dit moet de achtste of de negende week op rij zijn waarin er niets dan normale, correcte berichten te lezen vielen in *Dag Allemaal*. (...) Het bewijst wat wij altijd al vermoedden: dat ook society-journalistiek journalistiek is, en dus perfect volgens de regels beoefend kan worden."

Tom Naegels in *De Standaard* van 3 december 2009

De deadline voorbij

EN-EN

Rik Van Puymbroeck

Het Belang van Limburg / Gazet van Antwerpen

Het was een vast ochtendritueel. Terwijl mijn vader zich met een kwast inzepte met Tabac-scheerschuim zat ik, op een krukje in de badkamer, m'n kleren aan te trekken. Met slaapogjes, maar met wakkere oren: uit de radio op de vensterbank klonk het ochtendnieuws. Met Edward Adriaenssens of Urbaan De Becker of Herman Henderickx en, voor de sport, Jan Wauters, Gerd Fonteyne of Carlos De Veene. Maar het meest werd ik getrokken door stemmen van ver. Roger Simons, bijvoorbeeld, uit Londen. Die vreemde, door dagelijks Engels, vervormde klanken. Maar wel uit Londen. Dat was ver. Later, al in de jaren '80, kwam daar Jeroen Tuytten uit Rome bij.

Ook op school was de aandacht voor het buitenlandse nieuws er. Ik zie nog een collage voor me met daarop de foto's van Hanns-Martin Schleyer, in 1977 ontvoerd door de *Rote Armee Fraktion*, iets later vermoord. Of van de Italiaanse ex-premier Aldo Moro, eerst nog met de ster van de *Brigate Rosse* achter zich, nadien vermoord en geplooid in de kofferruimte van een Renault 4.

Waarom herinner ik me Roger Simons en Hanns-Martin Schleyer en Aldo Moro zo goed? Emotie verheft zonder twijfel de herinnering van een kind. Vergroot later uit. En blijft eeuwig hangen. Dat zeker. Maar ook: ik heb het gevoel dat het buitenlandse nieuws toen belangrijker was. Alleszins belangrijker gevonden werd. En dat het meer aandacht kreeg dan vandaag.

Het is een voor de hand liggend gevoel, onlangs nog gevoeld door een studie van het nieuwsaanbod van de televisiezenders, het is eigenlijk niet eens nieuws. Maar mag ik dat nog altijd jammer vinden? Niet alleen voor mezelf, maar net zo goed voor onze lezers, onze kijkers en onze luisteraars? Voor de jongeren die journalist willen worden en voor kinderen die op school en ver daarbuiten meer dan ooit blootgesteld worden aan nieuws, maar voor wie dat nieuws zich uiteindelijk steeds meer beperkt tot wat zich hier afspeelt. In onze regio's, in ons landsdeel. Waarbij de taalgrens al bijna een buitengrens geworden is.

Ik draai de redenering even om en neem de klimaatconferentie van Kopenhagen als voorbeeld. Jawel, die kreeg bijzonder veel aandacht. Terecht. Maar op de eerste dag van de top publiceerden 56 kranten, verspreid over de hele wereld, hetzelfde redactioneel commentaar. Een opvallend initiatief, nooit gebeurd, het las net zo mooi in het Pools, het Italiaans, het Frans, het Engels, het Portugees of het Arabisch. Het Nederlands ook, alleen: daarvoor moest je in een Nederlandse krant zijn. Blijkbaar zat geen enkele Vlaamse of Belgische krant in de internationale deal. Waarom niet? Ik zou bijna denken dat ze wéten dat we in België steeds meer naar onze eigen navel staren. Dat het hier groter nieuws is wie afvalt in *De Slimste Mens*, dat de bondscoach er nog een andere club bijneemt of dat van een zanger onder meer zijn haar vals was.

Hoe ver kijken we nog over de grenzen? En, omgekeerd, hoe ver buiten onze grenzen worden we zelf nog gelezen en gewaardeerd? In *Het Parool* werd onlangs een volledige pagina gewijd aan drie nieuwe boeken van Paul Baeten Gronda, Saskia De Coster en Tom Naegels. Drie schrijvers die bij ons kranten-columnisten hadden of hebben, die we overladen met lovende kritieken en uitnodigen om op alles en iedereen commentaar te geven. De grens over schreef *Het Parool*: *Gebabbel, gekun-*

stelde beeldspraak, flauwe humor, vrijblijvend engagement en een in vergetelheid wegzinkende nare bejaarde – zo beschouwd stelt de nieuwste Belgische literatuur niet veel voor. Alledrie kregen ze één ster, "maar minder dan een ster kun je niet krijgen", schreef de krant over één van de drie. Fijn om lezen is dat niet. En ik schrijf het niet uit leedvermaak, literatuurkritiek is één mening en je vindt er net zo goed lovende. Maar het gaat 'm om perspectief. Om inzien dat we wat bescheidener mogen zijn. En dat we vaak genoeg over de grens moeten blijven kijken.

Dat kan gek klinken uit de pen van iemand die voor een regionale krant schrijft, dat besef ik, maar het is geen 'of-of'-verhaal. Het is 'en-en'. De verhalen van bij ons zijn zeer belangrijk of kunnen heel relevant zijn. En nieuws is nieuws. Dat Herbricht, een gehucht bij Lanaken, ooit zal wijken voor de Maas is zo'n verhaal. Dat in de straten van Brussel mensen bij min 7 buiten moeten slapen, is een schande die terecht veel aandacht krijgt. Dat in 2009 de druk zo groot wordt dat depressie toeslaat, is een zorgwekkend probleem dat moet behandeld worden. Maar dat mensen in Afrika sterven van de honger, vind ik meer ter zake en zelfs voor de leefwereld van de Vlaming een belangrijker probleem dan dat "gezonder eten het topvoornemen van de Belg is voor 2010", dan een onderzoek dat aantoonde welke kleur vrouwen verkiezen voor hun vibrator of dan dat Kris Wauters opnieuw vrijgezel is. Mensen lezen dat niet meer, hoor je dan vaak. Of laat de 'dat' weg: *mensen lezen niet meer*. Het zal duidelijk zijn dat ik geen marketeer ben, maar ik durf het toch betwijfelen. In een lezersbrief van enkele jaren terug schreef iemand: we leven in een tijdperk met een enorm hoog aantal (hoog) opgeleide mensen, véél meer dan dertig, veertig of vijftig jaar geleden, maar we geven al die hoog opgeleide mensen korte nieuwtjes van 30 lijnen, vlotte radiobabbels met vlug een jingle erbij en in de tv-journaals liefst snelle hapklare en sensationele brokken. *Omdat mensen geen inspanningen meer doen om te lezen, te luisteren en te kijken*. Ik wil het niet geloven. Stef Wouters, programmamanager fictie bij televisiezender *een*, zei me begin dit jaar over het succes van *De Smaak van De Keyser* en *Van Vlees en Bloed*: "Het bewijst dat het niet juist is om onze kijkers te onderschatten en dat we geen programma's moeten maken op het niveau van twaalfjarigen." Bij uitbreiding geloof ik dat ook voor ons.

Jawel, er zijn lichtpunten, bij alle media. Zeker in de weekendkranten. Er is het Fonds Pascal Decroos, al tien jaar een prachtig initiatief. Alleen lof daarvoor. Toch een oproep aan het Fonds: steun ook ideeën en voorstellen die uit de zogenaamde populaire kranten of media komen. En komen die te weinig, moedig ze dan aan.

En er is natuurlijk Rudi Vranckx. Op zondagochtend sta ik, bij bakkerij De Potter in Korbeek-Lo, wel eens in dezelfde rij als Rudi. Die pistolet gun ik hem van harte. Maar telkens opnieuw hoop ik dat hij er volgende week niet staat. Want als Rudi elke zondag tijd zou hebben om bij de bakker in ons dorp te staan, wie brengt er dan nog verslag uit over de wereld...?

Ik geef de column door aan Inge Schelstraete, journaliste bij De Standaard.

Onder embargo

Gerechtigheid geschiedt. Een rechter heeft beslist dat *TV Familie* een artikel over de financiële situatie van de **Pfaffs** toch mag publiceren. Midden september werd nog geoordeeld dat het stuk niet mocht verschijnen, en dit zonder dat de rechter het nog maar gelezen had.

Uitgever **De Persgroep** tekende verzet aan en kreeg gelijk. Zeker zolang een rechter niet weet wat er in een artikel zal staan, kan hij geen publicatieverbod opleggen, is de boodschap nu.

René Adams heeft zijn mandaat als plaatsvervangend lid van de Raad voor de Journalistiek neergelegd. Langs deze weg, René, heel veel dank voor je jarenlange inzet, zowel in de huidige Raad als in de vroegere Raad voor Deontologie.

De VVJ heeft René Adams in de Raad intussen vervangen door **Frieda Joris**, ook van *Het Laatste Nieuws*.

Voor collega's die af en toe in het **Brusselse justitiepaleis** moeten zijn voor het werk: in tegenstelling tot wat sommige ordehandhavers er wel eens laten verstaan, is geen enkele voorafgaande toestemming van het Hof van Cassatie nodig om in het gerechtsgebouw te kunnen filmen. Ook voor interviews moet Cassatie géén toelating geven vooraf.

Dat heeft de eerste voorzitter van Cassatie, **Ghislain Londers**, zelf formeel toegezegd in een onderhoud met de AVBB. Voorzitter Londers moet enkel om toelating worden gevraagd voor opnames die verder gaan dan loutere actualiteitsverslaggeving. "Het justitiepaleis kan niet zomaar dienen als studio voor debatten."

Voor de volledigheid: voor filmen in een bepaalde rechtszaal is wel degelijk de toestemming van de betrokken rechtbankvoorzitter nodig. En voor het filmen van individuele personen is in regel ook hun persoonlijke toelating vereist.

Voor collega's die wel eens in Luxemburg moeten zijn voor het werk: gebruik van internet in het **perscentrum Kirchberg** wordt gratis en een stuk eenvoudiger. Dat laat API, de Belgische vereniging van buitenlandse journalisten in het land, weten. API hoopt dat de Luxemburgse autoriteiten nu ook nog iets doen aan de snelheid van de internetverbinding in het perscentrum.

Het Vlaamse Minderhedenforum heeft **Kanaal Z** bedacht met zijn prijs voor de beste interculturele televisie. De Roularta-zender heeft dat te danken aan de dertiendelige reeks *Anders Getoond* van Mieke Van Dessel en Aart De Zitter over allochtone ondernemers in Vlaanderen.

Jozef Van Gelder, journalist en schermgezicht van Kanaal Z, gaat vanaf 15 januari 2010 aan de slag bij *De Tijd*.

En **Hans Maertens**, tot nu directeur Magazines en lid van het managementteam van Roularta, wordt vanaf 1 januari directeur-generaal van Voka West-Vlaanderen.

Onder de kop *De duiventil van meneer Rik* (De Nolf), maakte Karin De Ruyter eind november in *De Standaard* een balans van de vele recente personeelwissels bij **Roularta**. Nogal wat Roularta-insiders waarschuwen de jongste maanden voor de machtsgreep die dochter Katrien De Nolf en haar man Xavier Bouckaert binnen het bedrijf aan het uitvoeren zijn.

Maar geen van beiden heeft veel kaas gegeten van het uitgeversvak, luidt het alom. En dat kan met name voor de redacties - die onder Rik altijd autonoom hebben kunnen werken - wel eens heel lastige gevolgen hebben.

Saskia Castelyns heeft na ruim twee jaar de *Gazet van Antwerpen* ingeruild voor de VTM-nieuwsdienst.

En **Bert Claerhout** (ex-*De Standaard*, ex-*Tertio*) begint op 1 januari als hoofdredacteur van *Kerk & Leven*.

De **Erkenningscommissie voor Beroepsjournalisten** aanvaardt de *Zone*-magazines van De Persgroep niet langer als 'algemeen informatiemedium'. De reden is dat er verhoudingsgewijs te veel reclame in staat, meer dan de vijftig-procentlimiet die traditioneel wordt gesteld.

Het gevolg is dat journalisten van de *Zone*-magazines niet langer als (stagi-air-)beroepsjournalist kunnen worden erkend.

Bij het **Fonds Pascal Decroos**, dat bijzondere journalistieke projecten financiert, zijn naar tweejaarlijkse gewoonte opnieuw twee juryleden uit de anonimiteit getreden: Kris Smet (voormalig VRT-journaliste en producer) en Carl De

Keyzer (fotograaf bij Magnum).

Het Fonds bestaat intussen tien jaar, en dat was zopas goed voor een balans. Sinds 2000 werd aan **323 projecten** steun toegezegd, goed voor een totale financiering van om en bij 1,2 miljoen euro. De toegekende beurzen varieerden van 180 tot 24.500 euro.

De **Loep 2009** — wedstrijd voor beste onderzoeksjournalistiek in Vlaanderen en Nederland, georganiseerd door de VVOJ — is een nagenoeg exclusief Nederlands feestje geworden. Alle zes genomineerden en dus ook de twee laureaten — een voor tekst, de andere voor audiovisuele productie — komen van boven de Moerdijk. Alle info op www.vvoj.nl.

Misschien moeten ze bij *De Volkskrant* en *NRC* toch nog eens goed nadenken vooraleer ze zich door Vlaamse mediahuizen laten overnemen en gedeeltelijk wegsaneren.

Eén troostprijs voor Vlaanderen: **Steven Vandenberg** en **Johan Denis** kaapten de Aanmoedigingsprijs voor aankomend talent weg. Dat deden ze met een reportage in *Brussel Deze Week* over artsen die patënten overbrengen van openbare naar lucratievere privéziekenhuizen.

16 euro per uur, en geen verplaatsingsvergoedingen. Dat is het tarief waaraan VTM tegenwoordig zijn **freelance sportmedewerkers** vergoedt. Hoeveel lager kunnen we nog vallen?

Een beetje goed nieuws was er voor **Maarten Michielsens**, onlangs nog zwaar veroordeeld voor zijn berichtgeving over doping bij Quick.Step in *HLN*. Het hof van beroep van Bergen sprak hem zopas vrij van laster en eeroof voor een dopingverhaal over de Franse coureur Benoît Zwierzchiewski.

Dertig journalisten in een klap gedood op de **Filippijnen**... Het maakt 2009 meteen tot het dodelijkste jaar voor journalisten ooit.

En society-mens **Tanja Dexters** verkocht het verhaal over haar zwangerschap exclusief aan *Story*. "Ik kan er een zeer luxueuze kinderkamer van kopen", aldus la Dexters. De VVJ vroeg de Raad voor de Journalistiek kort geleden om een principiële advies over chequeboekjournalistiek.

Gratis online zichtrekening

Inclusief: ruim 4.700 adviseurs in onze kantoren.

Open uw gratis ING Lion Account op ing.be

De ING Lion Account is een gratis online zichtrekening waarin alles is inbegrepen: tot 2 Bancontact/MisterCash kaarten met Maestro en Proton functie, een PC Banking en Phone' Bank abonnement, een spaarrekening, gratis rekeninguittreksels aan de ING-automaten. Verder hebt u toegang tot één van de grootste

kantoornetten: meer dan 4.700 ING adviseurs staan tot uw dienst staan en helpen u bij al uw bank- en verzekeringszaken. U merkt het, de ING Lion Account is veel méér dan een gewone gratis online zichtrekening. Meer weten? Surf naar ing.be en open onmiddellijk uw gratis ING Lion Account.

www.ing.be

ING

Een ING Lion Account openen via www.ing.be is gratis. Bovendien betaalt u geen jaarlijkse beheerskosten, evenmin kosten voor het afhalen van geld bij geldautomaten (behalve bij de geldautomaten van andere banken: 0,05 euro per afhaling). De modaliteiten, voorwaarden en tarieven van de verrichtingen zijn beschikbaar op www.ing.be. Aanbod geldig onder voorbehoud van aanvaarding van ING en wederzijds akkoord. ING België NV, Marnixlaan 24, 1000 Brussel. RPR Brussel – BTW BE 0403.200.393. - BIC: BBRUBEBB - Rekening 310-9156027-89 (IBAN: BE45 3109 1560 2789). Het aantal opgegeven adviseurs dateert van 31/10/2009. Verantwoordelijke uitgever: Philippe Wallez – Marnixlaan 24, 1000 Brussel, België